

Verhef van de eerste en derde hoeve te Meensel (1766-1769)

overgezet door P. Kempeneers

Technische fiche

In het nummer 2614 van de Oude Universiteit Leuven (Rijksarchief Leuven) vond ik een beschrijving van de begrippen peerdskeur en hoeve. In dezelfde bundel zit een uittreksel van het verhef van de eerste en derde hoeve in Meensel¹. Deze tekst bevat enkele familiale gegevens.

Tekst

Extract uyt het verhef der eerste en derde hoeve, wesende keur goedt.

Op heden achsten 8bris 1766 coram² Mattijs Jansens, Petrus Nijs, ende Gillam Danen, laeten³ van den heerelycken cheijns ende laet hove van het paus collegie binnen Loven, comparuit⁴ Joannes Nijs in houwelyck met Joanna Stroobants, den welken naer doode van Jan Grambre behoorelyck heeft verheven den keur van de eerste hoeve in den keur oft cheijns boek competerende het paus collegie binnen Loven, ende heeft voor sterfman gestelt sijnen sone Jan Nijs, out ontrent vyftien jaeren, daer moeder van is Joanna Stroobants, ende is gebleven eetsman⁵, heeft beneffens syne consoorten den keur betaelt voor vyf dagmaelen beneffens de clyne rechten, et prestitit juramentum fidelitatis ad manus⁶ Mattijs Jansens, laet van desen hove sine fraude⁷.

Op heden vyffden 8bris 1768 coram Mattijs Jansens, Peeter Nijs en Gillam Danen, laeten van den heerelycken cheijns ende laet hove van het paus collegie, onder Meensel, comparuit Petrus Kerselaers, den welcken behoorelyck heeft verheven den keur van de derde hoeve genamt de storm hoeve, stellende voor sterfman synen sone Peeter Kerselaers, out ontrent nege jaeren, daer moeder af is Elisabeth Torrebens, blyvende den comparant eetsman, et prestitit juramentum fidelitatis ad manus Mattijs Jansens alles sine fraude, was onderteekent Petrus Kerselaers.

Op virden 8bris 1769 coram Danen cheijns meijer, P. Nijs et Jansens, laeten, comparuit Mattheus Stroobants, den welcken naer doode van syne ouders behoorelyck heeft verheven een dagmael ... (niet ingevuld), stellende voor sterfman syn selven, out ontrent ... (niet ingevuld) jaeren et prestitit juramentum ad manus Jansens, laet, sine fraude, blyvende eetsman.

Dr. fil. P. Kemepeneers
Tienen, 13 juli 2013.

---

¹ De eerste hoeve had een oppervlakte van 14 dagmalen, de derde hoeve was 20 dagmalen groot.

² In aanwezigheid van.

³ Laet, late: horige verbonden aan een laathof.

⁴ Verscheen.

⁵ Gezworene, iemand die de eed heeft afgelegd.

⁶ Heeft de eed van trouw afgelegd in de handen van (+ naam).

⁷ Zonder bedrog.

Dr. fil. Paul Kempeneers geeft nog volgende verduidelingen mee :

Hoeve: bepaalde hoeveelheid grond van dezelfde eigenaar, die als een geheel verhuurd werd. Zulke hoeve had soms een naam, vb. Poelmanshoeve, Clutenshoeve, Hazenhoeve, Binnenhoeve, Mothuishoeve, Kernenhoeve, Vriesenhoeve, allemaal gelegen in Attenrode-Wever. (Opm. Het is daarom niet de heer van Kiezegem die een hoeve verpachtte).

Verhef: vernieuwing van een leen bij overlijden. Werkwoord: verheffen.

Sterfman, sterfvrouw: fictief leenman bij een instantie die niet kon sterven, vb. goederen van een abdij. De sterfman was de drager van het recht. (Opm. ouderdom in uw voorbeeld moet zijn "leeftijd").

Peerdskeur: recht van de heer op het beste paard bij overlijden van een leenman; later werd gewoon een bedrag betaald.

Laat: cijnsplichtige, horige verbonden aan een laathof.

Een voorbeeld uit het cijnsboek van Kintschot, later Van Cassiers. De **hoeven** zijn wel te situeren, maar het was niet altijd 1 aaneengesloten stuk grond, wel percelen die toebehoorden aan dezelfde eigenaar. (U = oude universiteit Leuven).

U 2615. Cijnsboek van Henrick van Cassiers. 1687. 84 folio's (niet allemaal beschreven).

- 1687 Chijns-Boeck toebehoorende aen den heere Henrick van Cassiers, vercregen bij coope teghens d'erffgenaemen Testamentair van wijlen Joncker Ambrosius Kintschot voor den Stadthouder ende leenmannen vanden leenhoeve van Ste Cornelis Munster op Inden bouen Aken, opden achsten octob. xvj c seventachtich, te vooren den voors. Jor Ambrosius Kintschot, te vooren Jouffe Helena de Weert van Ameijden, te vooren mr Pauwel kimps tot louen, te vooren Willem lantsheer, ende te vooren peeter schepers (> Chijns Boeck toebehoorende jor Nicolaus franciscus van Ophem bij coope teghens den Heere henderick van Cassiers ghepasseert voor den Notaris Daniels op den 24 xis 1711). (U 2615)
- 1687 **jerste hoeue:** Anthoon stroijbants te voren willem van nerim te vooren Wouter van Dormael een dachmael bemps rgt. het scheidjen van meensel ende wersbeke oost, d'Erffgenamen henric stas zuijdt, Mattheus smolders west, Jan vanden poel noort 8 (rest 1686)
- peeter grambré bij deijlinge te voren Cornelis schollen te vooren henrick smeets van vijff dachmalen bosch rgt. die kercke van meensel, mijn heer Cuijpers, den leenbosch van ... 9
- jouffvre Gerolina vande poel te vooren Jan haeren vader, drie dachmaelen bemps rgt. die beke loopende van Meensel naer Cappellen ter je, den selven jouffe inde drie andere sijden 11 (rest 1686)
- Dese Jerste hoeue groot int geheel vierthien dachmalen is belast met ... 13
- Van dese hoeue is anno 1681 opden 6 Januarij sterffman oft gichtdraegher gestelt peeter grambré out ontrent 32 oft 33 jaeren 13v
- **Tweede hoeue** (nu jouffe Gerolina vande poel) Jan grisou te vooren francois laps van drie en half dachmalen bogaert rgt. die diestersche strate ter j, willem Ingels ter ije, de selue jouffe ter andere sijden 14
- de selue jouffe vande poel van eene sille geheeten den ganck rgt. het voors. stuck ter j, t'landt van zichem ter ij ende iij, de strate van meensel naer diest ter iij sijden 15
- Willem van Nerom ... sesse dachmalen bemps rgt. de strate van binckom naer Diest ter ij, de Cleijn Collegie ter iij 16
- Dese voors. hoeue is groot int geheel thien ende een half dachmalen 17
- **Derde hoeue wort geheeten de stormhoeue** 18
- de cleijn Collegie te vooren heer Anthoen de leuze 21
- De Derde hoeue voors. is groot int geheel twintich dachmalen . Van dese hoeue is gichtdragher Jan Mollemans (objit), den welcken doot is, vorsulx moet verheuen worden ende eenen anderen gestelt 24

Zie ook : <http://www.kempeneers.org/sprokkels/sprokkel-7-098.html>